

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

Κυριακή Τελώνου και Φαρισαίου – Β' Τιμ. 3,10-15 (21/2/2016)

Η κοσμική και η κατά Χριστόν σοφία

Ανοίγει σήμερα, αγαπητοί μου αδελφοί, η περιοπούδαστη και περιεκτικότετη, σε πνευματικούς γλυκασμούς, περίοδος του Τριωδίου, κατά την οποία καλούμαστε να ξεκινήσουμε μία πορεία ενδοσκοπήσης και εσωστρέφειας, που θα μας οδηγήσει στην καλύτερη γνώση του εαυτού μας και στην αρτιότερη βίωση των Θείων γεγονότων, που θα συναντήσουμε στην πορεία των επόμενων ημερών. Η Εκκλησία μας, με τις ιδιαίτερες λατρευτικές ευκαιρίες της περιόδου, αλλά και με στοχευμένα Αγιογραφικά αναγνώσματα, μας βοηθά στην επίτευξη των ως άνω πνευματικών στόχων, που σε τελική ανάλυση, είναι στόχοι μιας ολόκληρης ζωής.

Στη λογική αυτή κινείται και το Αποστολικό ανάγνωσμα που ακούσαμε σήμερα, στο οποίο ο Απόστολος Παύλος προσφέρει στον Τιμόθεο υποθήκες πνευματικής ζωής, που μας αφορούν όλους, κάθε εποχή. Μεταξύ των άλλων, του επισημαίνει να μη ξεχνά ποτέ ότι από τη βρεφική του ηλικία γνώρισε και διδάχθηκε τα ιερά γράμματα, δηλ. τον Λόγο του Θεού, που μπορεί να τον κάνει σοφό, οδηγώντας τον στη σωτηρία, διά της πίστεως στον Ιησού Χριστό.

Το πρώτο που μπορούμε να παρατηρήσουμε είναι πως, κατά τον Απόστολο Παύλο, ο Λόγος του Θεού, όπως διασώζεται στην Αγία Γραφή, μπορεί να καταστήσει τον άνθρωπο σοφό και να τον οδηγήσει στην τελειώσή του, στη σωτηρία. Το Αποστολικό αυτό αξίωμα αντικείται στην κοσμική αντίληψη περί σοφίας. Αυτή προβάλλει ως σοφούς τους ανθρώπους που διακρίνονται για τον υψηλότερο δείκτη νοημοσύνης τους, για τις σπουδαίες ανακαλύψεις τους στον χώρο της επιστήμης, για τις εξαιρετικές επιδόσεις τους στον πλατύ χώρο της τέχνης, της φιλοσοφίας, του ανθρώπινου πνεύματος. Ο κόσμος τα πρόσωπα αυτά αποδέχεται ως σοφά, τα οποία συχνά προβάλλονται από τα κοσμικά συστήματα επικοινωνίας και προβολής σε υπερβολικό βαθμό ούτως, ώστε να επιβληθούν ως τέτοια.

Στην εκκλησιαστική αντίληψη η σοφία προέρχεται άνωθεν και διαχέεται στους ανθρώπους, ασχέτως του μορφωτικού τους επιπέδου ή του βαθμού της αναγνωρισιμότητάς τους μέσα στην κοινωνία. Η όντως σοφία του Θεού ταυτίζεται με το πρόσωπο του Ιησού Χριστού, ο οποίος, κατά τον Μέγα Βασίλειο, είναι η αυτοσοφία, πράγμα που σημαίνει ότι σοφός είναι εκείνος που τελειοποιείται διαρκώς, μετέχοντας στην ζωή του Χριστού, καθόσον ο Χριστός είναι η σοφία¹.

¹ PG 30,416A-B

Ήδη, από την εποχή της Παλαιάς Διαθήκης, η σοφία ήταν συνδεδεμένη με την έννοια του Θεού. *Αρχή σοφίας φόβος Κυρίου*², διακήρυττε ο Δαβίδ, διδάσκοντας ότι ο αληθινά σοφός οφείλει να στηρίζεται στον σεβασμό προς τον Θεό, στην πίστη και στην υιοθέτηση των εντολών Του, στην συναίσθηση ότι από μόνος του είναι ανίκανος να κατακτήσει οτιδήποτε, αλλά οφείλει και εξαρτά τα πάντα από την απόλυτη Θεϊκή Σοφία. Η αντίθετη στάση, που αρνείται την ύπαρξη και την μεγαλοσύνη του Θεού, που προκαλεί αλαζονεία, έπαρση και υπερηφάνεια, που εξαιρεί μεμονωμένα την ανθρώπινη νοημοσύνη, αποκλείοντας την Θεϊκή παρουσία στον κόσμο, διαμορφώνει μία περί σοφίας αντίληψη, που μπορεί να καταστεί επικίνδυνη, αυτοκαταστροφική και ευρύτερα επισφαλής, που μπορεί πρόσκαιρα να προκαλεί τον θαυμασμό, αλλά στα μάτια του Θεού φαντάζει ως η απόλυτη ανοησία, καθότι *η σοφία του κόσμου τούτου, μωρία παρά τω Θεώ εστί*³.

Ένας Άγιος της εποχής μας, ο Όσιος Ιουστίνος Πόποβιτς, υπομνηματίζοντας την Παύλεια Θεολογία περί ανθρώπινης και Θεϊκής σοφίας, έλεγε: «Με την νοημοσύνη και χωρίς την αγαθότητα και την στοργή ο άνθρωπος είναι ίδιος ο διάβολος... ο διάβολος είναι η μεγάλη νοημοσύνη, χωρίς ίχνος αγαθότητας και αγάπης. Όμως και ο άνθρωπος το ίδιο είναι, όταν δεν έχει καλοσύνη και αγάπη. Ο νοήμων άνθρωπος, χωρίς καλοσύνη και συμπόνια, είναι κόλαση για την στοργική ψυχή μου, κόλαση για την πικραμένη καρδιά μου, κόλαση για τα άκακα μάτια μου, κόλαση για το ταπεινό είναι μου. Απ' την ψυχή μου μία μόνον επιθυμία αναβλύζει: να μην ζήσω ούτε σε τούτον, ούτε και σ' εκείνον τον κόσμο πλάι σε άνθρωπο, που είναι μόνο νοήμων, ενώ δεν έχει καλοσύνη και σπλαχνική στοργή. Μόνο τότε αποδέχομαι την αθανασία και την αιωνιότητα»⁴.

Βλέπουμε, αγαπητοί μου, πόσο διαφορετικά αντιλαμβάνονται τα πράγματα ο κόσμος και η Εκκλησία μας. Η πίστη μας δεν αρνείται την σοφία και τη γνώση, αναδεικνύει, όμως, την σπουδαιότητα και την αληθινή τους αξία, εντάσσοντάς τες στη λογική του Ευαγγελίου και στην ζωή του Χριστού. Η όντως σοφία του Θεού, την οποία οφείλουμε να επιζητούμε, επιτυγχάνεται διά της συνεχούς μελέτης του Λόγου του Θεού, της πίστεως στον Χριστό και της αγάπης προς τον Θεό και τους ανθρώπους. Αυτή η σοφία μας καθιστά Ανθρώπους (με το Α κεφαλαίο), δίνει νόημα στην παρούσα ζωή και ανοίγει τον δρόμο για την αιωνιότητα, την οποία είθε όλοι να κατακτήσουμε. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

² Ψαλμ. 110,10

³ Α' Κορ. 3,19

⁴ «Πεμπτουσία», τ.26, Απρίλιος – Ιούλιος 2008

